

Macchu Picchu

Upravo ovih dana, točnije 24. srpnja, navršilo se 100 godina od otkrića Machu Picchu, ruševina svetog grad Inka ("Izgubljeni grad Inka") smještenog na najvišem dijelu istočnih Andi u Peruu, ili točnije, na istočnim padinama planinskog lanca iznad doline rijeke Urubamba, na visini od 2.350 metara nadmorske visine.

Ruševine tog pretkolumbijskog grada Inka otkrio je 24. srpnja 1911. godine amerikanac Hiram Bingham, arheolog (on je bio uzor za stvaranje filmskog lika Indiana Jonesa) i političar (1924. godine bio je izabran za guvernera savezne države Connecticut-istina najkraći u povijesti-jedan dan, jer je istovremeno izabran i u Senat, gdje je bio do 1932. godine).

Machu Picchu, poput drugih arheoloških lokaliteta doline Urubamba (Ollantautaybo, Runcuracay, Sayacmarca, Phuyupamarca, Huiñay Huayna, Intipucu, i dr.), svjedoči o nekadašnjem veličanstvenom carstvu Inka. Većina arheologa smatra da je izgrađen kao posjed Inka cara, Pachacutija (1438.-1472.), mada postoje indicije daje izgrađen oko 1300. godine. Nakon osvajanja teritorija, moćna vojska Inka sagradila je kanale za navodnjavanje i sustave poplo-

čanih cesta, a građevinari su izgradili tvrđave, hramove i monumentalne kamene zgrade. Machu Picchu ima površinu od 32.500 hektara i izgrađen je u tradicionalnom Inka stilu suhozida. Arheolozi danas tvrde da Machu Picchu nije bio grad u klasičnom smislu riječi, jer nisu pronađeni ostaci birokratske uprave, trgovine ili vojne utvrde. Najvjerojatnije je građen kao carski posjed i religijsko utočište, ili pak kao tajni ceremonijalni grad. Arheološka istraživanja pokazuju kako je grad naprasno napušten. Prema jednoj teoriji, stanovnike je pokosio ili sifilis ili boginje koji su stigli iz Europe sa španjolskim konkvistadorima, a ostalo je učinio građanski rat. No, najnovija istraživanja daju naslutiti da je grad bio napušten još i prije no što su carstvo Inka pokorili Španjolci.

Ostaci Machu Picchua odaju carski stil Inka kakav se može zapaziti i na drugim mjestima najveće države Novoga svijeta prije dolaska Europljana. Ono što je kod Machu Picchua neobično je okoliš u kojem se nalazi: smješten je na brdu usred bujne vegetacije koju natapa rijeka. Zapravo, postoje tri brda koji čine Machu Picchu: Huayna (Wayna) Pichu, Machu Picchu i brdo na kojem se nalazi ostaci naselja. To brdo sa ostacima se danas naziva Machu Picchu što je pogrešno, ali je u cijelom svijetu prihvaćeno. Preko brda Machu Picchu (originalnog) vodi "Inka put" od Cusca koji traje nekoliko dana. Grad ima dvjestotinjak građevina smještenih na terasama i raspoređenih oko velikog središnjeg trga. Četvrti na koje je podijeljen uske su i izdužene tako da je prostor maksimalno iskorišten. Tri glavne građevine se nalaze u tzv. "Svetoj četvrti": Intihuatana, Hram sunca i tzv. "Soba s tri prozora". Postoje i terase izvan naseljenog dijela s kanalima za natapanje. Na uzvisini u središtu grada je granitni monolit, možda žrtvenik, karakterističan za Inke, a možda i zvjezdarnica.

Zidine Machu Picchua izgrađene su od orijaških blokova kamena. Taj je podatak fascinantan više što Inke nisu poznavali niti

kotač ni željezno oruđe, a analizom je utvrđeno da su blokovi savršeno izrezani u kamenolomima, a da su završni radovi obavljali na samom gradilištu.

Zbog svoje povijesne, arheološke i arhitekturne važnosti Machu Picchu je 1983. godine upisan na UNESCO-v popis mjesta svjetske baštine u Americi, a 2007. godine je izabran kao jedno od Sedam novih svjetskih čuda. Obje prigode bile su povod izdavanja poštanskih maraka s prikazom Machu Picchua, naravno opet od mnogih poštanskih administracija koje nemaju mnogo veze ni s UNESCO-m, ni s Machu Picchuom, a ni s filatelijom. No, ako i takva filatelistička izdanja doprinose očuvanju važnih lokaliteta i širenju znanja i interesa... neka !!

(Željko Stefanović)

